

Sygn. akt Ns 675/10

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2012 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Agnieszka Wiercińska- Bałaga

Protokolant Renata Bleichert

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2012 r.

w Z.

sprawy z wniosku B. P.

przy udziale A. K., T. K. (1), C. K., D. L., L. K., R. B., M. P., D. P. (1), A. Ż. i D. P. (2)

o dział spadku i podział majątku

postanawia:

1. ustalić, iż w skład majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś. wchodzi prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) położonej w Z. przy ulicy (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym stanowiącym odrębny od gruntu przedmiot prawa własności, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 152260 zł (sto pięćdziesiąt dwa tysiące dwieście sześćdziesiąt złotych);
2. dokonać podziału majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś. w ten sposób, że przyznać J. Ś. i I. Ś. udziały po 1/2 części każdemu z nich w nieruchomości opisanej w punkcie 1 postanowienia;
3. ustalić, iż skład masy spadkowej po J. Ś., co do której prawa spadkobierców tj. I. Ś., D. L., B. P., C. K. i T. K. (2) zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie sygn. akt Ns 635/09 w całości wyczerpuje należny J. Ś. udział w majątku wspólnym opisanym w punkcie 1 postanowienia;
4. ustalić, iż skład masy spadkowej po I. Ś., co do której prawa spadkobierców tj. D. L., A. P., L. K. i R. B. zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie sygn. akt Ns 635/09 w całości wyczerpuje należny I. Ś. udział w majątku wspólnym opisanym w punkcie 1 postanowienia oraz należny jej udział w masie spadkowej po J. Ś. opisanej w punkcie 3 postanowienia;
5. dokonać działu spadku po J. Ś. i I. Ś. w ten sposób, że prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) położonej w Z. przy ulicy (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym stanowiącym odrębny od gruntu przedmiot prawa własności, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...), opisane w punkcie 1 postanowienia przyznać na wyłączną rzecz i własność uczestniczki postępowania D. L.;
6. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz wnioskodawczyni B. P. kwotę 14274,37 zł (czternaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt cztery złote trzydzieści siedem groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

7. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestniczki postępowania C. K. kwotę 14274,37 zł (czternaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt cztery złote trzydzieści siedem groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
8. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestniczki postępowania A. K. kwotę 7137,18 zł (siedem tysięcy sto trzydzieści siedem złotych osiemnaście groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
9. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestnika postępowania T. K. (1) kwotę 7137,18 zł (siedem tysięcy sto trzydzieści siedem złotych osiemnaście groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
10. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestnika postępowania R. B. kwotę 23790,62 zł (dwadzieścia trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt złotych sześćdziesiąt dwa grosze) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
11. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestniczki postępowania L. K. kwotę 23790,62 zł (dwadzieścia trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt złotych sześćdziesiąt dwa grosze) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
12. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestnika postępowania M. P. kwotę 5947,65 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
13. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestnika postępowania D. P. (1) kwotę 5947,65 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
14. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestniczki postępowania A. Ż. kwotę 5947,65 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
15. zasądzić od uczestniczki postępowania D. L. na rzecz uczestniczki postępowania D. P. (2) kwotę 5947,65 zł (pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
16. stwierdzić, iż każda ze stron ponosi koszty związane z jej udziałem w sprawie.

Sygn. akt Ns 675/10

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni B. P. w sprawie z udziałem A. K., T. K. (1), C. K., D. L., L. K., R. B., M. P., D. P. (1), A. Ż. i D. P. (2) wniosła o dział spadku po zmarłych J. Ś. i I. Ś. poprzez ustalenie, iż w skład tego spadku wchodzi nieruchomość położona w Z. przy ul. (...) objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział V ksiąg Wieczystych o wartości 197000 zł oraz dokonanie działu tego spadku poprzez przyznanie nieruchomości uczestnicze D. L. za spłatą na rzecz wnioskodawczyni i pozostałych uczestników przypadających im udziałom w spadku, ponadto domagała się obciążenia kosztami postępowania stron w równych częściach.

W uzasadnieniu swojego wniosku wnioskodawczyni przytoczyła, że 24 listopada 1983 r. zmarł J. Ś., natomiast w dniu 17 czerwca 1997 r. zmarła I. Ś. i Sąd Rejonowy w Zgorzelcu w sprawie sygn. akt Ns 635/09 stwierdził nabycie spadku po tych osobach. Wnioskodawczyni dalej wskazując, że w skład spadku po zmarłych wchodzi nieruchomość położona w Z. przy ul. (...) o wartości 197000 zł domagała się dokonania działu spadku przez przyznanie przedmiotowej

nieruchomości uczestniczce D. L. za spłatą na rzecz pozostałych stron stosownie do przypadających im udziałów. Na uzasadnienie swojego stanowiska wnioskodawczyni wskazała, że D. L. włada spadkową nieruchomością, jest tam zameldowana, przy czym faktycznie zamieszkuje w P. przy ul. (...), ponadto wyjaśniła, że uczestnicy postępowania poza D. L. zgadzają się na zaproponowany podział spadku, jednakże wobec braku kontaktu listownego i telefonicznego z D. L. niemożliwe jest dokonanie pomiędzy stronami umownego działu spadku.

Uczestnicy postępowania M. P. i A. Ż. na rozprawie w dniu 17 grudnia 2010 r. (k 69) poparli wniosek, również A. K. w imieniu swoim oraz uczestnika T. K. (1) poparła wniosek.

Uczestniczka postępowania D. L. w odpowiedzi na wniosek nie sprzeciwiła się dokonaniu działu spadku po zmarłych J. Ś. i I. Ś., przy czym wnosiła o przyznanie na jej rzecz nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) za spłatą na rzecz pozostałych zainteresowanych w przypadających na nich udziałach w spadku wskazując, że przedmiotowa nieruchomość jest w jej posiadaniu nieprzerwanie od śmierci I. Ś., wyłącznie ona o nią dbała, ponosiła związane z jej utrzymanie koszty, a także inwestowała w spadkową nieruchomość. Uczestniczka dalej podniosła, że nie zgadza się na wartość nieruchomości wskazaną przez wnioskodawczynię, wskazując, że aktualna wartość rynkowa nieruchomości stanowi kwotę 156000 zł, co potwierdza operat szacunkowy z dnia 15 grudnia 2010 r., przy czym kwota ta nie stanowi wartości nieruchomości według stanu z chwili śmierci I. Ś., albowiem w przedmiotowej nieruchomości przeprowadzony został kapitalny remont, w związku z czym wartość nakładów poczynionych na nieruchomość wspólną z jej majątku odrębnego na majątek wspólny spadkobierców stanowi kwotę 80122 zł i aktualna wartość rynkowa tej nieruchomości, po potrąceniu powyższych nakładów wynosi 75878 zł. Dalej D. L. przytoczyła, że do wyliczenia wysokości spłaty przypadającej na rzecz wnioskodawczyni oraz uczestników z tytułu posiadanego przez nich udziału w nieruchomości winna zostać przyjęta kwota 75878 zł.

L. K. jako uczestniczka postępowania poparła wniosek (protokół rozprawy z dnia 4 marca 2011 r. k 101).

Wnioskodawczyni B. P. na rozprawie w dniu 9 marca 2012 r. (k 261) sprzeciwiła się rozliczeniu nakładów poczynionych przez uczestniczkę D. L. wskazując, że poczyniła ona je na własną odpowiedzialność, wiedząc jaki jest stan nieruchomości.

Uczestnik postępowania R. B. poparł wniosek B. P. (protokół rozprawy z dnia 21 czerwca 2012 r. k 318), jednocześnie oświadczając, iż nie zgadza się na potrącenie przez uczestniczkę D. L. z wartości nieruchomości kosztu dokonanego przez nią remontu.

W piśmie procesowym z dnia 17 września 2012 r. wnioskodawczyni B. P. wniosła o dokonanie w ramach niniejszego postępowania podziału stanowiącego własność J. Ś. i I. Ś. majątku wspólnego w postaci prawa własności nieruchomości budynkowej położonej w Z. przy ul. (...) objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...) o wartości 152260 zł z przyjęciem równych ich udziałów, ponadto domagała się zwrotu na jej rzecz od uczestników kosztów postępowania. Wnioskodawczyni B. P. wskazała, że w skład majątku spadkowego po obojgu spadkodawcach wchodzi prawo własności powyższej nieruchomości, w związku z czym ma tu zastosowanie art. 689 kpc co uzasadnia wniosek o dokonanie zniesienia współwłasności tej nieruchomości w sposób powyżej wskazany.

Uczestnicy D. L. i A. K. nie sprzeciwili się wnioskowi o podział majątku wspólnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W sprawie sygn. akt Ns 635/00 z wniosku B. P. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny prawomocnym postanowieniem z dnia 7 grudnia 2009 r. stwierdził, iż spadek po J. Ś., zmarłym dnia 24 listopada 1983 r. w Z. na podstawie ustawy nabyli I. Ś. jako żona spadkodawcy w 4/16 części spadku oraz B. P., C. K. i T. K. (2) jako jego córki po 3/16 części spadku każda z nich, a spadek po I. S., zmarłej dnia 17 czerwca 1997 r. w Z. na podstawie ustawy nabyli D. L., A. P., L. K. i R. B. jako dzieci spadkodawczyni po 1/4 części spadku każde z nich. Natomiast spadek po T. K. (2) na podstawie postanowienia Sadu Rejonowego w Zgorzelcu w sprawie Ns 144/09 nabyli T. K. (1) i A. K. jako jej dzieci po połowie, a następcami prawnymi po A. P. są jej mąż M. P. oraz dzieci D. P. (2), A. Ż. oraz D. P. (1).

(dowód: akta Sądu Rejonowego w Zgorzelcu sygn. akt Ns 635/09).

W skład majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś. wchodzi prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) położonej w Z. przy ulicy (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym stanowiącym odrębny od gruntu przedmiot prawa własności, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...), a udziały J. Ś. i I. Ś. w tym majątku są równe. Aktualna wartości przedmiotowej nieruchomości przy uwzględnieniu jej stan w chwili otwarcia spadku tj. w dniu 17 czerwca 1997 r. stanowiła kwotę 152260 zł.

(dowód: odpis z księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...) k 254-259, opinie biegłej A. G. k 142-204, 260 odwrót).

Masę spadkową po J. Ś., co do której prawa spadkobierców tj. I. Ś., D. L., B. P., C. K. i T. K. (2) zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie sygn. akt Ns 635/09 w całości wyczerpuje należny J. Ś. udział wynoszący 1/2 w majątku wspólnym z I. Ś. w postaci nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...). Natomiast masę spadkową po I. Ś., co do której prawa spadkobierców tj. D. L., A. P., L. K. i R. B. zostały ustalone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie sygn. akt Ns 635/09 w całości wyczerpuje należny I. Ś. udział wynoszący 1/2 w majątku wspólnym z J. Ś. opisanym w punkcie 1 postanowienia oraz należny jej udział w masie spadkowej po J. Ś..

(dowód: akta Sądu Rejonowego w Zgorzelcu sygn. akt Ns 635/09, odpis z księgi wieczystej Sądu Rejonowego w Zgorzelcu nr (...) k 254-259).

Nieruchomość będąca przedmiotem majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś. od śmierci I. Ś. tj. od dnia 17 czerwca 1997 r. pozostawała w posiadaniu D. L., która dbała o nieruchomość, ponosiła związane z jej utrzymaniem koszty, a także przeprowadzała w tej nieruchomości remonty.

(bezsporne).

Sąd zważył, co następuje:

Wspólność majątku spadkowego jest traktowana jako stan przejściowy, jej zniesienie może nastąpić w każdym czasie, na żądanie uprawnionych, w formie działu spadku. Dział spadku regulują art. 1037-1046 kc, w tym zakresie także stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności w częściach ułamkowych (art. 210-212 oraz 220 kc) oraz przepisy regulujące postępowanie w sprawach o zniesienie współwłasności (art. 680-689, 606-608, 617-625, 1066-1071 kpc). W zasadzie dział spadku może nastąpić na podstawie zgodnego wniosku współspadkobierców (art. 687 kpc), o ile zaproponowany sposób podziału nie sprzeciwia się prawu i zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., I CKU 68/98). Żądanie działu spadku i zniesienia współwłasności jest ustawowym prawem współwłaścicieli o tak podstawowym charakterze, iż co do zasady nie może być uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, bowiem z samego założenia współwłasność jest nietrwała i każdy ze współwłaścicieli musi liczyć się z możliwością jej zniesienia także w sposób, który może pozbawić go prawa do rzeczy lub je ograniczyć. Dlatego też w zasadzie nie można oddalić wniosku o zniesienie współwłasności z powołaniem się na postanowienia art. 5 kc np. z tego powodu, że przedmiot działu jest niepodzielny, a spadkobierca nie ma możliwości spłaty drugiego spadkobiercy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1990 r., III CZP 15/90, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2002 r., I CKN 249/00). Dział spadku może nastąpić w dwojaki sposób, bądź na mocy umowy zawartej pomiędzy wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia Sądu (art. 1037 § 1 kc). Skutkiem działu jest uregulowanie stosunków pomiędzy współspadkobiercami w zakresie składników spadku, jak też odpowiedzialności za długi spadkowe. Od chwili działu spadku każdy ze spadkobierców odpowiada za długi samodzielnie, w stosunku do wielkości swojego udziału (art. 1034 § 2 k.c.). Przeprowadzenie działu wymaga uprzedniego i prawidłowego ustalenia składu spadku. W postępowaniu o dział spadku mają zastosowanie przepisy art. 680-689 kpc, w myśl których skład i wartość spadku ustala Sąd, rozstrzyga on także o istnieniu zapisów, których przedmiotem są rzeczy i prawa należące

do spadku, o wzajemnych roszczeniach z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytkach i innych przychodach oraz poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych. Sąd spadku ma obowiązek rozstrzygnięcia, czy dany przedmiot należy do spadku (art. 684 i 685 kpc). W myśl art.922§1 i 2 kc w skład spadku wchodzi prawa i obowiązki majątkowe spadkodawcy z wyłączeniem praw i obowiązków ściśle związanych z jego osobą oraz praw, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami. Oznacza to, że przedmiotem działu spadku nie mogą być prawa majątkowe należące do spadkodawcy, które nie wchodzi w skład spadku. Skład spadku ustala się według stanu z chwili otwarcia spadku, a jego wartość według cen obowiązujących w chwili orzekania o dziale. Ustalenia te powinny być poczynione na podstawie dowodów aktualnych w chwili dokonywania podziału. W myśl art.689 kpc jeśli cały majątek spadkowy, jak ma to miejsce w niniejszym wypadku, stanowi współwłasność z innego tytułu niż dziedziczenie, dział spadku i zniesienie współwłasności (podział majątku wspólnego- art.567§3 kpc) mogą być połączone w jednym postępowaniu. W myśl art.689 kpc gdy w skład spadku wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, do dokonania działu spadku niezbędne jest uprzednie albo jednoczesne z działem spadku, połączone w tym samym postępowaniu, przeprowadzenie podziału majątku wspólnego, chyba że zapadł już prawomocny wyrok rozstrzygający o żądaniu ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym oraz o żądaniach zwrotu wydatków, nakładów i innych świadczeń z majątku wspólnego na majątek odrębny lub odwrotnie albo że częściowy dział spadku nie dotyczy udziału spadkodawcy w majątku wspólnym. W razie stwierdzenia, że w skład spadku wchodzi udział zmarłego w małżeńskim majątku wspólnym, Sąd powinien wyznaczyć wnioskodawcy stosowny termin do złożenia wniosku o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności małżeńskiej, a gdy zarządzenie nie zostanie wykonane - postępowanie zawiesić na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 w zw. z art. 13 § 2 kpc (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1959 r., IV CR 872/59, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 1972 r., III CZP 100/71, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 1986 r., III CZP 26/86).

W samym Kodeksie cywilnym (art. 211-212) oraz w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 621-625) wyróżniono i uregulowano - na użytek postępowania sądowego - trzy sposoby zniesienia współwłasności, które mają odpowiednie zastosowanie do działu spadku, a mianowicie podział rzeczy wspólnej, przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli, sprzedaż rzeczy wspólnej. Wskazane uszeregowanie sposobów zniesienia współwłasności świadczy o wyraźnej preferencji ustawodawcy. Bez wątpliwości traktuje on jako pierwszorzędny sposób podział rzeczy wspólnej (art. 211 kc). W dalszej kolejności aprobuje przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli (art. 212 § 2 in principio kc) za spłatą pozostałych. Ostatecznością jest zaś sprzedaż rzeczy wspólnej (art. 212 § 2 in fine kc). Z punktu widzenia indywidualnych interesów współwłaścicieli podział fizyczny rzeczy wspólnej jest najbardziej sprawiedliwy, gdyż każdy z nich ma możliwość otrzymania części rzeczy wspólnej w naturze. Podziału fizycznego rzeczy może więc żądać każdy ze współwłaścicieli. Uprawnienie to jest wyłączone tylko wyjątkowo, tj. gdyby dokonanie podziału byłoby sprzeczne z przepisami ustawy lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo gdyby podział pociągał za sobą istotną zmianę tej rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości. Ograniczenia wyłączające dokonanie podziału rzeczy wspólnej zostały wyliczone w sposób wyczerpujący, dlatego też rozszerzenie ich na inne sytuacje w drodze wykładni nie jest możliwe. Sąd powinien dążyć do wydania postanowienia odpowiadającego woli wszystkich współwłaścicieli. Zniesienie współwłasności poprzez przyznanie własności rzeczy wspólnej jednemu ze współwłaścicieli może znaleźć zastosowanie wobec rzeczy podlegających podziałowi i jest to możliwe w razie „zgodnego zniesienia współwłasności, ponadto ten sposób zniesienia współwłasności dotyczy zazwyczaj rzeczy ruchomych, których nie da się podzielić, ale też nieruchomości, których fizyczny podział byłby niemożliwy. Przyznanie rzeczy wspólnej jednemu bądź kilku współwłaścicielom powoduje, że pozostali współwłaściciele otrzymują spłaty stanowiące równowartość ich udziału we współwłasności. W sprawie o dział spadku możliwe jest wydanie orzeczenia uwzględniającego uzgodnione stanowisko współwłaścicieli (spadkobierców), o ile nie sprzeciwia się ono prawu i zasadom współżycia społecznego oraz nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych (art. 622 § 1 i 2 kpc) – Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r I CKU 68/98.

Stosownie do treści art. 31§1 kro z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością

ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. W niniejszej sprawie poza sporem była okoliczność, iż spadkodawcy i jednocześnie małżonkowie J. Ś. i I. Ś. w równym stopniu przyczynili się do powstania majątku wspólnego, albowiem brak było wniosków którejkolwiek ze stron postępowania co do ustalenia nierównych udziałów stron w majątku wspólnym, w związku z czym niewątpliwie ich udziały w tym majątku są równe w myśl ogólnej zasady z art. 43§1 kroc, który stanowi, że udziały obojga małżonków w majątku wspólnym są równe, w związku z czym kwestią będącą przedmiotem oceny Sądu było poczynienie ustaleń co do składu i wartości ich majątku wspólnego. Zasadą jest, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału. Mówiąc inaczej, rozliczeniu podlega całość stosunkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy majątkowej w czasie orzekania o podziale. Zgodnie z art. 567§ 3 kpc do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w przedmiocie działu spadku, a zatem, między innymi również art. 684 kpc. Podobnie zatem, jak skład i wartość spadku, także skład i wartość majątku wspólnego byłych małżonków ustala Sąd. Identycznie też, jak w wypadku działu spadku, chwilą właściwą dla określenia wartości wspólnego byłych małżonków jest chwila dokonywania podziału tego majątku, tj. chwila zamknięcia rozprawy (art. 316§1 w zw. z art. 13§1 kpc).

Mając powyższe na uwadze Sąd przyjął bezspornie, iż w skład majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś. wchodzi prawo użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) położonej w Z. przy ulicy (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym stanowiącym odrębny od gruntu przedmiot prawa własności, dla której Sąd Rejonowy w Zgorzelcu prowadzi księgę wieczystą nr (...), ponadto Sąd dokonał podziału powyższego majątku poprzez przyznanie J. Ś. i I. Ś. udziałów po 1/2 części w wyżej opisanej nieruchomości. Zaznaczyć w tym miejscu jedynie należy, że wniosek o dokonanie podziału majątku wspólnego złożony przez B. P. co do składu, wartości i sposobu podziału tego majątku nie był kwestionowany przez żadną z osób zainteresowanych w sprawie, w związku z czym Sąd przyjął bezspornie skład majątku wspólnego spadkodawców oraz sposób jego podziału. Także na podstawie powyżej dokonanych rozważań Sąd ustalił, iż skład masy spadkowej po J. Ś. w całości wyczerpuje należny mu udział w majątku wspólnym z I. Ś., a skład masy spadkowej po I. Ś. w całości wyczerpuje należny jej udział w majątku wspólnym z J. Ś. oraz należny jej udział w masie spadkowej po J. Ś..

Przy czym z uwagi na spór stron co do wartości powyższej nieruchomości według jej stanu na chwile otwarcia spadku tj. 17 czerwca 1997 r. Sąd ustalił w oparciu o opinię ustanowionego w sprawie biegłego. Opinia biegłej A. G., która jest rzeczoznawcą majątkowym posiadającym wymagane uprawnienia, a która wyceniła wartość rynkową wspólnej nieruchomości, z uwzględnieniem kryteriów obiektywnych, po bezpośrednich badaniach rynku i analizie cech rynkowych, przy zastosowaniu konkretnej metody w tym celu jest prawidłowa. Sporządzona przez licencjonowanego rzeczoznawcę majątkowego opinia odpowiada wymogom rozporządzenia Rady Ministrów z 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. nr 207, poz. 2109 z późn. zm.), zaś sama wycena przy zastosowaniu podejścia porównawczego, metodą porównywania parami, wskazuje na dogłębną znajomość rynku przez biegłego, zaś określona przez nią wartość nieruchomości odpowiada jej aktualnej rynkowej wartości. Uczestniczka D. L. w toku postępowania kwestionowała opinię w zakresie przyjętych przez nią średnich cen co do ustalenia wartości nieruchomości. Jednakże podkreślić należy, że kwestie podnoszone przez uczestniczkę zostały przez biegłą szeroko wyjaśnione z wyszczególnieniem podstaw co do zasadności i prawidłowości sporządzonej opinii. Konkludując w ocenie Sądu sporządzona przez biegłą opinia jest sporządzona zgodnie ze stanem prawnym nieruchomości, została wydana w następstwie pełnych procesów wyceny, obejmujących wszelkie czynności szacunkowe, konieczne do właściwego określenia wartości nieruchomości (zob. Standardy zawodowe rzeczoznawców majątkowych, (...) Federacja Stowarzyszeń (...); standard VII.1.1-1.4), a wyprowadzone przez biegłego wnioski są logiczne i naukowo uzasadnione. Opinie są pełne, jasne i rzetelne. Również wskazać należy, iż z istoty celu dowodu z opinii biegłego wynika, że jeśli rozstrzygnięcie sprawy, jak w tym przypadku, wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłego jest konieczny, a dodatkowo konieczne było w niniejszej sprawie sporządzenie aktualnej opinii w stosunku do prywatnych opinii przedstawianych przez strony, które walor aktualności wskutek upływu czasu utraciły. Bowiern zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2010 r. V CSK 13/10 wydana w postępowaniu sądowym opinia określająca wartość nieruchomości (operat szacunkowy) wymaga potwierdzenia

aktualności przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego, jeżeli upłynął ustawowy termin do jej wykorzystania w sprawie lub zaistniały okoliczności wymagające potwierdzenia aktualności, niezależnie od upływu terminu do wykorzystania opinii w sprawie (art. 156 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, jedn. tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.). W takim przypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego jeśli jest ona prawidłowa i jeśli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym. Po dokonanej ustnej opinii uzupełniającej przez biegłą, w której w sposób drobiazgowy i bardzo szczegółowy przedstawiła podstawy na jakich dokonała ustalenia aktualnej wartości wspólnej nieruchomości, de facto wynikającej z przyjętej przez nią metody tej wyceny, opinia przez strony nie była już kwestionowana w dalszym toku postępowania. Ponadto zaznaczenia wymaga, że powyżej opisana opinia przedstawiała aktualną wartość nieruchomości będącej przedmiotem sprawy zgodnie z obowiązującymi przy podziale majątku wspólnego i dziale spadku regułami według stanu tej nieruchomości w dacie otwarcia spadku tj. w dniu 17 czerwca 1997 r., przy czym stan tej nieruchomości na powyższą datę został określony przez strony postępowania w toku oględzin nieruchomości przeprowadzanej przez biegłego na potrzeby sporządzanej przez niego opinii, w związku z czym wartość ta nie obejmowała remontów jakie dokonała od tej daty, tj. śmierci I. D. L. i nie było konieczności ustalania aktualnej wartości obejmującej dokonane przez uczestniczkę remonty, a następnie odejmowanie od tej wartości kosztów remontów, w sytuacji gdy opinia sporządzona w toku postępowania ustaliła wartość wspólnej nieruchomości według jej stanu bez tych właśnie nakładów.

W niniejszej sprawie strony wnosili zgodnie z wnioskiem co do sposobu dokonania działu spadku i podziału majątku wspólnego, tj. poprzez jego przyznanie na wyłączną rzecz i własność uczestniczek D. L. ze spłatą na rzecz wnioskodawczyni oraz pozostałych uczestników postępowania. Przynależność nieruchomości położonej w Z. przy ul. (...) do majątku wspólnego J. Ś. i I. Ś., a tym samym do masy spadkowej po nich była poza jakimkolwiek sporem, albowiem strony zgodnie na powyższe wskazywały.

Mając na względzie rozważne przepisy oraz cytowane powyżej okoliczności, przy uwzględnieniu stanowisk zajętych przez strony w toku postępowania, jak również w ocenie Sądu przyznanie prawa użytkowania wieczystego działki gruntu nr (...) położonej w Z. przy ul. (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym stanowiącym odrębny od gruntu przedmiot prawa własności uczestniczek postępowania D. L. uzasadniały okoliczności posiadania przez nią przedmiotowej nieruchomości, uiszczania należnych z tego tytułu świadczeń, dokonywania remontów oraz fakt niekwestionowania dokonania działu spadku w ten właśnie sposób przez pozostałych zainteresowanych w sprawie.

Wobec tego, że majątek wspólny J. Ś. i I. Ś. ma wartość ogółem 152260 zł, z czego przypadające im udziały po 1/2 części wynoszą po 76130 zł, a co odpowiada wartości masy spadkowej po J. Ś. w kwocie 76130 zł i po I. Ś. w kwocie 97162,50 zł, albowiem dodatkowo przynależał jej udział w masie spadkowej po J. Ś., a wynoszący 1/4. Po dokonaniu podziału majątku spadkodawców oraz działu spadku po nich w oparciu o art. 688 kpc i art. 567§3 kpc i przyznaniu uczestniczek D. L. składnika majątkowego wchodzących w ich skład na jej wyłączną rzecz i własność, Sąd ustalił, iż należna każdej ze stron postępowania spłata wynosi odpowiednio dla B. P. i C. K. kwoty po 14274,37 zł, a dla A. K. i T. K. (1) kwoty po 7137,18 zł, natomiast dla R. B. i L. K. kwoty po 23790,62 zł i dla M. P., D. P. (1), A. Ż. i D. P. (2) kwoty po 5947,65 zł, w takiej też wysokości spłaty Sąd zasądził na ich rzecz od uczestniczki D. L. (art. 212§2 kc w zw. z art. (...) kc), przy czym wartość spłat została ustalona w oparciu o udziały stron w spadkach po spadkodawcach zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sadu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie Ns 635/09 i tak udziały w spadku o łącznej wartości 76130 zł po J. Ś. wynoszą dla B. P. i C. K. po 3/16 części oraz dla T. K. (1) i A. K. po 3/32 części (jako udział przypadający ich matce T. K. (2) po której nabyli oni spadek w udziałach po 1/2), a udziały w spadku o łącznej wartości 95162,50 zł po I. Ś. wynoszą dla R. B., L. K. po 1/4 części oraz dla M. P., D. P. (1), A. Ż. i D. P. (2) po 1/16 części (jako udział przypadający A. P. po której nabywają oni spadek w udziałach po 1/4).

Stosownie do art. 212§3 kc i art. 688 kpc, jeżeli ustalone zostały dopłaty lub spłaty, Sąd oznaczy termin i sposób ich uiszczenia, wysokość odsetek, a w razie potrzeby także sposób ich zabezpieczenia.

Przepis ten, który z mocy art. 1035 kc ma zastosowanie również do działu spadku wkłada na Sąd obowiązek dokonania z urzędu oznaczenia w postępowaniu o dział spadku terminu i sposobu uiszczenia dopłat lub spłat, przy czym przepis ten wiąże początkowy termin, od którego przysługują uprawnionemu spadkobiercy odsetki, z terminem uiszczenia

dopłaty lub spłaty. Z przepisów art. 618 oraz art. 684, 685 i 688 kpc wynika, że tak w postępowaniu o zniesienie współwłasności jak i w postępowaniu o dział spadku chodzi o załatwienie całokształtu stosunków, jakie powstały między współwłaścicielami lub spadkobiercami. W zakresie uregulowania tych stosunków jednym z podstawowych elementów jest oznaczenie wysokości spłaty lub dopłaty, terminu i sposobu ich uiszczenia oraz oznaczenie wysokości odsetek. Rozstrzygnięcie w tym zakresie należy do integralnych składników każdego postanowienia o zniesieniu współwłasności lub o dział spadku. Określając zatem termin płatności spłaty na rzecz uczestniczek postępowania na datę po upływie trzech miesięcy od daty prawomocności orzeczenia, Sąd stosownie do cytowanych przepisów określił także obowiązek płatności odsetek ustawowych od tej spłaty od daty następującej po terminie płatności. (zob. uchwała SN z 25.06.1971 r, sygn. III CZP 34/71, opublikowana w OSNCP 1972/4/62) Jeżeli dopłaty i spłaty zostały rozłożone na raty, terminy ich zapłaty nie mogą łącznie przekraczać lat dziesięciu. W wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd na wniosek dłużnika może odroczyć obowiązek zapłaty rat już wymagalnych (art. 212 § 3 kc.). Sama istota spłaty wskazuje na to, że termin i sposób rozłożenia na raty zależy od sytuacji materialnej zarówno uczestnika obciążonego spłatami, jak i uczestników uprawnionych do spłat. W sprawie wartość całych należnych spłat stanowi kwotę 114194,94 zł. Zasądzając zatem tą kwotę jednorazowo bez rozłożenia spłaty na raty od uczestnika D. L. na rzecz pozostałych zainteresowanych, Sąd określił termin płatności na datę prawomocności orzeczenia, jak również stosownie do cytowanych przepisów określił obowiązek płatności odsetek ustawowych (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1971 r sygn. akt III Czp 34/71). Zdaniem Sądu znana mu w chwili orzekania sytuacja majątkowa D. L., który jako osobą bezrobotną pozostająca na utrzymaniu męża, a w szczególności przyznanie jej wartościowej nieruchomości nie uzasadniały rozłożenia zasądzonych od niej spłat na raty, w związku z czym zasądzono jednorazową spłatę zobowiązań z tego tytułu na rzecz zainteresowanych. Sąd miał przy tym na względzie przede wszystkim okres w jakim niniejsze postępowanie się toczyło i możliwość finansowego przygotowania się przez uczestniczkę do konieczności dokonania tych spłat wobec swojego stanowiska co do przyznania na jej rzecz wspólnej nieruchomości oraz możliwość uzyskania przez nią kredytu zabezpieczonego hipoteką na nieruchomości. Ponadto Sąd uwzględnił interes oraz sytuacje majątkowe pozostałych zainteresowanych, którzy winni jednorazowo jak najszybciej otrzymać należne im spłaty, a sama uczestniczka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wniosła o rozłożenie płatności ewentualnych spłat na raty czy też o odroczenie terminu ich płatności.

W zakresie kosztów postępowania Sąd rozstrzygnął na mocy art. 520§1 kpc uznając, że każda ze stron winna ponieść koszty postępowania stosownie do swojego udziału, dzieląc przy tym w całości pogląd wyrażony w rozstrzygnięciu Sądu Najwyższego w sprawie sygn. akt III CZ 46/10 z dnia 19 listopada 2010 r. (publik. w Biuletynie SN nr 1 z 2011 r.), zgodnie z którym, w sprawach tzw. działowych nie zachodzi przewidziana w art. 520 § 2 i 3 kpc sprzeczność interesów tych uczestników, którzy domagają się podziału, niezależnie od tego, jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski składają w tym względzie.